

**ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽՈՐԱՅՈՒՄԸ ԵՎ
ՄՐՑԱԿՅՈՒԹՅԱՆ ԱՃԸ ՌԴ-Ի ԵՎ ԱՐԵՎՄՈՒՏՔԻ ՄԻՋԵՎ 2022-2024 ԹԹ.
(ԲՐԻԿՍ-ի և Մեծ յոթնյակի երկրների օրինակով)**

ԱՇՈՏ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ *
Երևանի պետական համալսարան

Ռուսաստանի և միացյալ Արևմուտքի (ԱՄՆ գլխավորությամբ) միջև 2022 թվականին սկսված հակամարտությունը Արևմուտքի համաշխարհային գերիշխանության համար արդեն հանգեցրել է այնպիսի հետևանքների, որ արևմտյան կոալիցիան դժվարությամբ է մրցակցում միջազգային մեծամասնության հետ: Իր մրցակիցներին դիմակայելու համար Արևմուտքը որդեգրել է ամբողջ աշխարհում պատերազմներ ու անկայունության գոտիներ հրահրելու քաղաքականություն:
Ակնկալելով բախման անխուսափելիությունը և գիտակցելով 21-րդ դարում առևտրատնտեսական պատերազմների դերը՝ իրական միջազգային մեծամասնությունը Արևմուտքին դիմակայելու համար որոշեց կազմակերպել մրցակցող կառույցներ և հարթակներ, ինչպիսիք են BRICS-ը:
Իրականում, ի տարբերություն արևմտյան կառույցների, որոնք աշխարհագրորեն իրենց բնութագրում են որպես «ոսկե միլիարդ», նրանք միջազգային փոքրամասնություն են, մինչդեռ միջազգային մեծամասնությունը համաշխարհային աշխարհագրական ներկայություն ունի աշխարհի բոլոր մայրցամաքներում և համապատասխանում է բազմաբնույթ աշխարհի բոլոր սկզբունքներին:

Բանալի բառեր – *միջազգային մեծամասնություն, ՌԴ, Արևմուտք, ագրեսիվ փոքրամասնություն, հակամարտություն, մրցակցություն, ուժային կենտրոններ*

ՌԴ-ի և ԱՄՆ-ի (նաև միասնական Արևմուտքի) միջև 2022 թ. սկսված հակամարտությունը ուկրաինական հարցի շուրջ արդեն հանգեցրել է անշրջելի հետևանքների ինչպես երկու կողմերի համար, այնպես էլ համաշխարհային քաղաքականության մեջ:

* **Աշոտ Կարապետյան** – պատմական գիտությունների թեկնածու, ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության ամբիոնի դոցենտ

Ашот Карапетян – кандидат исторических наук, доцент кафедры международных отношений и дипломатии ЕГУ

Ashot Karapetyan – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor at YSU Chair of International Relations and Diplomacy

Էլ. փոստ՝ ashotkarapetyan@ysu.am. ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1374-4779>.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Ստացվել է՝ 13.05.2024

Գրախոսվել է՝ 19.08.2024

Հաստատվել է՝ 10.09.2024

© The Author(s) 2024

Արևմուտքի կողմից որպես ՌԴ-ի դեմ պասիվ պայքարի միջոց ընտրված պատժամիջոցների քաղաքականությունը չի ապահովում իր համար ցանկալի ու սպասելի արդյունքներ: ԱՄՆ-ի համար համաշխարհային տիրապետության տեսակետից վտանգավոր է դառնում աճող մրցակցությունը նոր ձևավորվող միջազգային մեծամասնության հետ: Դիմագրավելու նպատակով Արևմուտքը կրկին ընտրել է աշխարհի տարբեր հատվածներում պատերազմներ հրահրելու և անկայունության գոտիներ ձևավորելու քաղաքականությունը:

Ինչքանով է իրատեսական արևմտյան կառավարող շրջանակների, լրատվամիջոցների և սոցիալական ցանցերի միջոցով շրջանառվող տեսակետը, որը նույնացնում է Արևմուտքը ողջ աշխարհի հետ: Հետազոտության հիմնական նպատակն է ներկայացնել միջազգային հարաբերությունների վերջին իրողությունները փաստերի համադրության միջոցով:

Արևմտյան վարկածը, որ ողջ աշխարհը ՌԴ-ի դեմ է 2022 թ.-ից, չի համապատասխանում իրականությանը: Փաստերի համադրությունը մի շարք ոլորտներում ամբողջությամբ այլ իրողություն է բացահայտում: Աշխարհի բնակչությունը բազմազան է, իսկ բոլոր մարդիկ հավասար են՝ անկախ ազգությունից, մաշկի գույնից, սեռից, կրոնից և արժեքային համակարգի: Միասնական Արևմուտքը, իր հաշվարկների համաձայն, ունի մեկ միլիարդ բնակչություն, որին անվանում են նաև «ոսկե միլիարդ», իսկ երկրագնդում ապրող մարդկանց թիվը 2024 թ. տվյալների համաձայն 8,2 միլիարդ է¹: Այսինքն՝ ողջ Արևմուտքը կազմում է երկրագնդի բնակչության ընդամենը 14%-ը, որն իր հերթին միասնական չէ, ինչպես փորձում է ներկայացնել ԱՄՆ-ն: Իսկ երկրագնդի բնակչության 86%-ը և իրենց կառավարությունները չեն մասնակցում ՌԴ-ի դեմ պատժամիջոցներին, ավելին՝ սերտացրել են համագործակցությունը:

Այս իրողությունները դրսևորվում են նաև այլ ոլորտներում և ըստ էության նպաստում են ԱՄՆ-ի ու նրա կողմից ուրվագծված միասնական Արևմուտքի հեղինակության անկմանը և Արևմուտքի պարտադրանքների դեմ աշխարհի տարբեր հատվածներում բացեիբաց հանդես գալուն:

Արևմուտքը իհարկե փորձում է ամեն կերպ օգտագործել ուկրաինական առիթը՝ ՌԴ-ին ռազմավարական պարտության մատնելու, մինչդեռ այդ երազանքը նույնպես իրատեսական չէ, քանի որ պարտության մատնել աշխարհում ամենամեծ միջուկային զինանոց ունեցող երկրներից մեկին կարող է սպառնալ մեծ միջուկային պատերազմով, որը ըստ էության վտանգում է ողջ մարդկության գոյությունը:

Երկարատև, արդեն երրորդ տարին շարունակվող պատերազմը Ուկրաինայի տարածքում ՌԴ-ի դեմ միասնական Արևմուտքի համար հանգեցրել է ռազմական և տնտեսական ռեսուրսների նվազման, իսկ ՌԴ-ի պարագայում՝ ռազմական և տնտեսական ներուժի ավելացման և ռազմական հաղթանակների:

¹ Տե՛ս Աշխարհի բնակչության թիվը 2024թ. դրությամբ, [https://www.worldometers.info/world-population/#:~:text=8.2%20Billion%20\(current\),currently%20living\)%20of%20the%20world](https://www.worldometers.info/world-population/#:~:text=8.2%20Billion%20(current),currently%20living)%20of%20the%20world)

Ռուսաստանի դեմ Արևմուտքին համախմբելու քաղաքականությունը նոր չէ. այն նույն ձևաչափով կրկնվել է նաև նախորդ դարերում, որոնցից առավել բնութագրական են 19-րդ դարում Ֆրանսիայի կայսր Նապոլեոն Բոնապարտի և 20-րդ դարում ֆաշիստական Գերմանիայի առաջնորդ Ադոլֆ Հիտլերի փորձերը՝ պարտադրանքի միջոցով համախմբելու ողջ Եվրոպան (այն ժամանակվա Արևմուտքը) և արշավելու Ռուսաստանի դեմ: Երկու դեպքում էլ պատմությունը կրկնվեց. թե՛ Ֆրանսիայի և թե՛ Գերմանիայի ձևավորած «Արևմուտքը» Ռուսաստանի դեմ պատերազմում կրած պարտությունից հետո կորցրնեց իր թվացյալ միասնությունը:

21-րդ դարում արդեն ԱՄՆ-ն, որը Եվրասի մայրցամաքի երկիր չէ համախմբել է եվրոպական երկրներին ՌԴ-ի դեմ պայքարում: ԱՄՆ-ի կարգախոսը կարելի է բնութագրել հետևյալ կերպ՝ ով մեզ հետ չէ, նա մեր դեմ է: Մակայն հիմնական տարբերությունը նախորդ երկու դարերից այն է, որ եթե նախկինում համաշխարհային քաղաքականության մեջ գերիշխող էին Արևմուտքի երկրները, որոնք ազդեցության ոլորտների և գաղութների էին բաժանել ողջ աշխարհը, ապա ժամանակակից պայմաններում աշխարհը բազմաբևեռ է:

Պատահական չէ, որ ՌԴ-ի դեմ 2022 թ.-ից իրականացվող աննախադեպ արևմտյան պատժամիջոցներին չմիացան Չինաստանը, Հնդկաստանը և համաշխարհային մեծամասնության այլ երկրներ:

Կանխազգալով, որ Արևմուտքի կողմից 21-րդ դարում սկսված առևտրատնտեսական պատերազմները (պատժամիջոցները) և հակամարտությունների հրահրումը տարբեր հատվածներում կարող են հանգեցնել անմիջական ռազմական ընդհարման՝ իրական միջազգային մեծամասնություն կազմող երկրները որոշել են Արևմուտքին հակակշիռ ձևավորել մրցակից կառույցներ, որոնցից առավել նշանակալից է ԲՐԻԿՍ-ը: Այդ կառույցը ըստ էության խորհրդանշում է բազմաբևեռ աշխարհին և ԱՄՆ-ի ու Արևմուտքի հեգեմոնիային վերջ տալուն ձգտող երկրների միություն:

Բազմաբևեռ աշխարհի հաստատման ճանապարհի առաջամարտիկների՝ ՌԴ-ի և ՉԺՀ-ի միջև 2022 թ.-ից սկսած հաստատվել են նոր համաձայնություններ տնտեսության և ռազմաքաղաքական ոլորտներում²: Դրա ապացույցները անուղղակի են. տարին մի քանի անգամ անցկացվող համատեղ զորավարժություններ, որոնց երբեմն ներգրավում են նաև Իրանին, ինչպես նաև միասնական դիրքորոշումը արտաքին քաղաքական անվտանգային կարևոր հարցերում:

Միջազգային մեծամասնությունն առավել ակնառու է ներկայացված ԲՐԻԿՍ-ում, որի անդամ երկրները ծանրակշիռ դիրք ունեն իրենց տարածաշրջաններում, մայրցամաքներում և ամբողջ աշխարհում: Այն ոչ պաշտոնական միջպետական ասոցիացիա է և ունի հինգ համահիմնադիր երկիր՝

² Տե՛ս Երկակի նշանակության համագործակցությունը ՌԴ-ի և Չինաստանի միջև, <https://carnegieendowment.org/russia-eurasia/politika/2024/05/behind-the-scenes-chinas-increasing-role-in-russias-defense-industry?lang=ru¢er=russia-eurasia>

Բրազիլիայի Դաշնային Հանրապետություն, Ռուսաստանի Դաշնությունը, Հնդկաստանի Հանրապետություն, Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետություն և Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն³:

Երկրի ներուժի տեսակետից, օրինակ, Ռուսաստանի Դաշնությունը՝ աշխարհում տարածքով խոշորագույն և բնական ռեսուրսներով ամենահարուստ պետությունը, նաև միջուկային գերտերություն է, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամ:

ԲԲԻԿՄ-ի ներկայացուցիչը Հարավային Ամերիկայում Բրազիլիան է, իսկ Աֆրիկայում՝ Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունը: Նրանք ունեն նյութական և մարդկային նշանակալի ռեսուրսներ և կարող են դառնալ յուրահատուկ կամուրջ իրենց մայրցամաքներում միջազգային մեծամասնության դիրքերի գերակայության համար:

Հնդկաստանը և Չինաստանը աշխարհում միակ երկրներն են, որոնց բնակչությունը գերազանցում է մեկուկես միլիարդը (այսինքն՝ հսկայական քանակությամբ աշխատուժ ունեն) և գտնվում են աշխարհի առաջատար տնտեսությունների լավագույն եռյակում:

Այսինքն, ի տարբերություն արևմտյան կառույցների, որոնց աշխարհագրական ընդգրկումը սահմանափակվում է այսպես կոչված «ոսկե միլիարդով», միջազգային մեծամասնությունը ունի գլոբալ աշխարհագրական շրջանակ և համապատասխանում է բազմաբևեռ աշխարհի տրամաբանությանը:

Ուշագրավ է, որ ԲԲԻԿՄ-ի 14-րդ գագաթնաժողովում, որն անցկացվում էր Չինաստանի Պեկին քաղաքում 2022 թ. հունիսի 22-24-ը, կապված միջազգային վերջին իրողությունների հետ, որոշվեց «Ամրապնդել ԲԲԻԿՄ-ի բարձր մակարդակի գործընկերությունը, քանի որ աշխարհը թևակոխում է համաշխարհային զարգացման նոր դարաշրջան»⁴:

Փորձագետները պնդում են, որ Բրազիլիայի, Ռուսաստանի, Հնդկաստանի և Չինաստանի տնտեսական ներուժն այնպիսին է, որ մինչև 2050 թվականը նրանք կարող են դառնալ գերիշխող չորս տնտեսություններ:

Նշենք, որ ԲԲԻԿՄ-ի անդամ երկրների կողմից ստեղծվել է միջազգային ֆինանսական նոր կազմակերպություն՝ Չարգացման նոր բանկը (ՉՆԲ), որի նպատակն է ֆինանսավորել ենթակառուցվածքային և կայուն զարգացման նախագծերը, իսկ գլխամասը գտնվում է Չինաստանի Շանհայ քաղաքում⁵:

ԲԲԻԿՄ-ի երկրների համար առաջնահերթություն են տնտեսության մեջ համաշխարհային ճգնաժամի հետևանքների նվազեցումը, բնակչության կյանքի որակի բարելավումն ու բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտներում աստիճանական աճը⁶:

³ St' u Саммиты и документы, <https://www.nkibrics.ru/pages/history-brics>

⁴ Пекинская декларация XIV саммита БРИКС, <http://www.kremlin.ru/supplement/5819>

⁵ St' u Чем БРИКС отличается от G7, <https://m.gazeta.ru/amp/politics/news/2023/08/25/21149396.shtml>

⁶ St' u Что такое БРИКС: расшифровка, цели и принципы организации

Համաշխարհային ընդգրկման այս հնարավորությունները կարող են իրականացվել ԲՐԻԿՍ+ ձևաչափով, որը բազմաթիվ հնարավորություններ է բացում ԲՐԻԿՍ երկրների համար՝ փոխգործակցելու աշխարհի այլ պետությունների հետ: ԲՐԻԿՍ+ ձևաչափը նախաձեռնել էր Չինաստանը 2017 թվականին՝ հրավիրելով աշխարհի տարբեր տարածաշրջաններից իր գործընկեր պետությունների ղեկավարներին⁷:

Համաշխարհային քաղաքականության և տնտեսության ձևափոխման պայմաններում կարևոր գործիք կարող է դառնալ ԲՐԻԿՍ-ի՝ ինտեգրման նոր ձևաչափը, որ, ի տարբերություն արևմտյան կառույցների, բաց է աշխարհի այն հարուստ և մեծ ներուժ ունեցող երկրների (օր.՝ Իրանի) համար, որոնք գտնվում են արևմտյան պատժամիջոցների տակ:

2023 թվականին ԲՐԻԿՍ-ին միանալու ցանկություն են հայտնել Թուրքիան, Վենեսուելան, Բանգլադեշը, Բելառուսը, Ալժիրը, Ինդոնեզիան, Նիգերիան և այլն, սակայն նրանց անդամակցության հարցը դեռ որոշված չէ⁸:

Իսկ 2024 թվականի հունվարի 1-ից, ԲՐԻԿՍ-ի հիմնադիր անդամների որոշմամբ, կառույցի նորացված կազմում ընդգրկվեցին Իրանը, Սաուդյան Արաբիան, Արաբական Միացյալ Էմիրությունները⁹:

Ընդհանուր առմամբ, ԲՐԻԿՍ-ը առաջ է մղում բազմաբևեռ աշխարհի գաղափարախոսությունը, որն ավելի ընդունելի է միջազգային մեծամասնության համար և հիմնված է հավասարազոր ու բազմակողմ համաձայնագրերի վրա:

Արևմտյան ագրեսիվ փոքրամասնությունը, որն ԱՄՆ-ի առաջնորդությամբ իրեն նշանակել է որպես աշխարհի գլխավոր և փորձում է պարտադրել աշխարհի մեծամասնությանը իր կամքը, հանդիպում է լուրջ հակադեցույթյան:

Մեծ յոթնյակը ոչ պաշտոնական քաղաքական միավորում է, որի մեջ մտնում են ԱՄՆ-ն, Կանադան, Մեծ Բրիտանիան, Գերմանիան, Իտալիան, Ֆրանսիան և Ճապոնիան: Ըստ էության, սա այնպիսի միջազգային ակումբ է, որի շրջանակներում այդ երկրները քննարկում են իրենց տնտեսական և վերջերս առավել շատ՝ քաղաքական հարցերը: Մեծ յոթնյակը միջազգային կազմակերպություն չէ, այն չունի կանոնադրություն, քարտուղարություն և հիմնված չէ միջազգային պայմանագրի վրա: Մեծ յոթնյակի անդամ երկրները մինչև 2022 թ. (իրենց կողմից մշակված չափանիշների համաձայն) աշխարհի խոշորագույն տնտեսություններն էին՝ ՀՆԱ-ի ծավալով և մարդկային զարգացման ինդեքսով:

Մեծ յոթնյակի գազաթնաժողովներին որպես հրավիրյալ կողմ սովորաբար մասնակցում է Եվրամիությունը՝ ի դեմս Եվրահանձնաժողովի նախագահի և

<https://journal.sovcombank.ru/glossarii/chtotakoebriks-rasshifrovka-tseli-i-printsipi-organizatsii/amp>
⁷ St' u Китай пригласил на саммит БРИКС лидеров еще пяти стран, <https://iz.ru/export/google/amp/637986>

⁸ St' u Что БРИКС предлагает миру, <https://secretmag.ru/enciklopediya/chtotakoebriks-obyasnyаемprostyimi-slovami.htm>

⁹ St' u Аргентина, Египет, Иран, ОАЭ, Саудовская Аравия и Эфиопия войдут в БРИКС с 2024 года, <https://ru.euronews.com/business/2023/08/24/briks-expands>

Եվրոպական խորհրդի նախագահի¹⁰:

1998-2014 թթ. այդ ակումբին անդամակցում էր նաև Ռուսաստանը, երբ ձևաչափը փոխվեց 7+1-ի Մեծ յոթնյակի, սակայն Ղրիմի Ռուսաստանին վերամիավորումից հետո և այդ պատճառով ծագած հակասությունների հետևանքով ՌԴ-ն այլևս չմասնակցեց ակումբի հավաքներին¹¹:

Մեծ յոթնյակը արևմտյան դաշինքի առաջատար երկրների ռազմական, քաղաքական և տնտեսական միավորում է՝ ԱՄՆ-ի առաջնորդությամբ, որը վերարտադրում է միաբևեռ աշխարհի իրողությունները և դաշնակիցներին թելադրում է ԱՄՆ-ի կամքը:

ԲԲԻԿՄ-ում նման անհավասարություն չկա, քանի որ կիրառվում են բազմաբևեռ աշխարհի սկզբունքները, և հենց դա է ԲԲԻԿՄ-ի և Մեծ յոթնյակի միջև սկզբունքային տարբերությունը:

Ավելին, ԲԲԻԿՄ-ի և Մեծ յոթնյակի ձևաչափերը կառուցվածքայնորեն և գաղափարապես հակադիր են, թեպետ նրանց միջև չկա պաշտոնապես հայտարարված դիմակայություն, սակայն Արևմուտքի երկրները փորձում են խոչընդոտել ԲԲԻԿՄ-ի երկրների զարգացումը և ընդլայնումը տարաբնույթ պատժամիջոցներով:

Մեծ յոթնյակի և ԲԲԻԿՄ-ի տարբերություններից է նաև այն, որ ներկայումս ԲԲԻԿՄ-ը ավելի գլոբալ է, և դրանում համաշխարհային քաղաքակրթական ներկայացվածությունը զգալիորեն ավելի ծավալուն է, քան Մեծ յոթնյակին¹²:

Նույնիսկ, հաշվի առնելով արևմտյան գնահատման ցուցանիշները, Մեծ յոթնյակը այլևս ընդունակ չէ դիմագրավելու ԲԲԻԿՄ-ի մրցակցությանը:

Բրիտանական «Աքորն Մարկո կոնսալթինգ» ընկերության տվյալների համաձայն՝ ԲԲԻԿՄ-ի միությունը 2023 թվականին ապահովել է համաշխարհային ՀՆԱ-ի 31,5%-ը, մինչդեռ Մեծ յոթնյակի մասնաբաժինը համաշխարհային տնտեսությունում նվազել է՝ հասնելով 30%-ի: Հաշվի առնելով նոր երկրների միանալու հանգամանքը ԲԲԻԿՄ-ին՝ ըստ կանխատեսումների այդ կառույցը կարող է մինչև 2030 թվականները գերազանցել համաշխարհային ՀՆԱ-ի 50%-ը¹³:

2024 թ. փետրվարի 29-ին Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը հայտարարել է, որ ԲԲԻԿՄ-ի երկրների մասնաբաժինը համաշխարհային ՀՆԱ-ում գնդորոնակության չափանիշով մինչև 2028 թ. կաճի մինչև 36,6 տոկոս, իսկ Մեծ յոթնյակինը կնվազի մինչև 27,8 տոկոս: ՌԴ նախագահի ներկայացրած տվյալների համաձայն՝ ԲԲԻԿՄ-ի կազմի մեջ մտնող երկրների ՀՆԱ-ն դեռևս 1992 թվականին կազմում էր համաշխարհային ՀՆԱ-ի 19,3%-ը, իսկ Մեծ յոթնյակի երկրներն ունեին 45,7%: Ընդ որում, արդեն 2022 թ. արդյունքներով առավելությունը

¹⁰ Տե՛ս Большая семерка и почему она больше не интересна России. <https://secretmag.ru/enciklopediya/chto-takoe-g7.htm>

¹¹ Տե՛ս G7 vs BRICS: эволюция обгона во времени, <https://ru.vogon.today/>

¹² Տե՛ս Ինչ է ԲԲԻԿՄ-ը և ինչ է առաջարկում աշխարհին <https://livenews.am/press/2024/266333/13/16/57/>

¹³ Տե՛ս նույն տեղը:

ԲԲԻԿՍ-ինն էր՝ 34,4%, Մեծ յոթնյակի 30,3%-ի համեմատ¹⁴:

Յոհաննեսբուրգում մեկնարկած ԲԲԻԿՍ-ի գագաթնաժողովին, որտեղ ներկա էին աշխարհի ավելի քան 40 երկրների ներկայացուցիչներ ուսական պետության ղեկավարն արձանագրել է, որ ԲԲԻԿՍ-ը գնդունակության համարժեքությամբ առաջ է անցել Մեծ յոթնյակից¹⁵:

Մարդկային ներուժի տեսանկյունից, որն ապահովում է համաշխարհային տնտեսության գործունեությունը, ԲԲԻԿՍ-ի երկրներին բաժին է ընկնում աշխարհի բնակչության 41,5%-ը, մինչդեռ Մեծ յոթնյակի երկրներում ապրում է աշխարհի բնակչության միայն 10%-ը¹⁶:

Կարևոր է նշել, որ բնակչության շատ արագ աճի շնորհիվ ԲԲԻԿՍ-ի երկրների մասնաբաժինը գլոբալ արտադրական ներուժի աճի մեջ ավելի մեծ է, քան Մեծ յոթնյակիինը:

Ինչ վերաբերում է բնական հարստություններին և ռեսուրսներին, ապա համեմատությունը նույնիսկ տեղին չէ, քանի որ, բացի ԱՄՆ-ից, յոթնյակի մյուս երկրները գրեթե չունեն բնական ռեսուրսներ:

Այսպիսով, 2022 թ. սկսած հակամարտությունը ՌԴ-ի և միասնական Արևմուտքի միջև (ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ) արդեն հանգեցրել է այնպիսի անշրջելի հետևանքների Արևմուտքի համաշխարհային տիրապետության խարխլման և բազմաբևեռ աշխարհի ամրապնդման տեսակետներից, որ ԱՄՆ-ի գլխավորած միությունը, անընդունակ գտնվելով միջազգային մրցակցության պայմաններում առավելության հասնելու, կրկին ընտրել է պատերազմներ հրահրելու և աշխարհի տարբեր հատվածներում անկայության գոտիներ ստեղծելու քաղաքականությունը: Պատմական փորձը ցույց է տալիս, որ այդ աստիճանի լարվածությունը, մրցակցությունը և թշնամանքը երկու հակադիր խմբավորումների միջև սովորաբար հանգեցրել են լայնածավալ ռազմական ընդհարման, ինչը չի բխում երկրագնդի մարդկության շահերից: Այն կարող է անվերադարձ հետևանքներ ունենալ և կործանարար լինել ողջ Արևմուտքի համար, քանի որ արտակարգ իրավիճակները մերկացնում են թվացյալ ներուժը և հաղթանակը շնորհում մարդկային, ռազմական, աշխատանքային. գիտական, բնական իրական ռեսուրսներ և արդյունավետ կառավարում ունեցող երկրներին, որոնք փաստացի կազմում են միջազգային մեծամասնությունը:

АШОТ КАРАПЕТЯН – Углубление глобального противостояния и рост конкуренции между РФ и Западом в 2022-2024 гг. (на примере стран БРИКС и G7). – Конфликт начавшийся в 2022 году между Россией и возглавляемым США объединённым западом, уже привёл к таким последствиям для глобального доминирования Запада, что западная коалиция

¹⁴ Տե՛ս ԲРИКС обгонит страны G7 по доле ВВП по ППС, спрогнозировал Путин, <https://ria.ru/amp/20240229/briks-1930297933.html>

¹⁵ Տե՛ս ԲԲԻԿՍ-ը առաջ է անցել G7-ի երկրներից, <https://auroranews.am/news/2023-08-22-briksy-araje-antsel-g7-i-erkmerits-putiny-apidolaratsman-ev-hatsahatiki-matakararman-masin>

¹⁶ Տե՛ս ԲԲԻԿՍ միջազգային միավորումը, https://bricsrussia2020.ru/russia_in_brics/20191226/1440/Mezhgosudarstvennoe-obedinenie-BRIKS.html

с трудом конкурирует с международным большинством. Чтобы противостоять своим конкурентам, Запад принял на вооружение политику разжигания войн и активизации зон нестабильности по всему миру.

Предчувствие неизбежности столкновения и осознавая роль торгово-экономических войн в XXI веке, реальное международное большинство решило организовать конкурирующие структуры и площадки такие как БРИКС и другие для противодействия западу.

По сути дела в отличие от западных структур, которые в географическом плане характеризуют сами себя как «золотой миллиард» являются международным меньшинством, а международное большинство имеет глобальное географическое присутствие на всех континентах мира и соответствует всем принципам многополярного мира.

Ключевые слова: *международное большинство, Российская Федерация, Запад, агрессивное меньшинство, конфликт, конкуренция, центры силы*

ASHOT KARAPETYAN – *Deepening Global Confrontation and Growing Competition between Russia and the West in 2022-2024 (using the BRICS and G7 countries as an example)*. – The

conflict that began in 2022 between Russia and the United West headed by the United States has already led to such consequences for the global dominance of the West that the Western coalition has difficulties in competing with the international majority. To counter its competitors, the West has adopted a policy of inciting war and activating zones of instability around the world.

Anticipating the inevitability of a clash and realizing the role of trade and economic wars in the 21st century, the real international majority decided to organize competing structures and platforms such as BRICS and others to counter the West.

In fact, unlike Western structures, which geographically characterize themselves as the “golden billion”, they are an international minority, while the international majority has a global geographical presence in all continents of the world and complies with all the principles of a multipolar world.

Key words: *international majority, Russian Federation, the West, aggressive minority, conflict, competition, power centers*